

Dr. H.F. Kohlbrugge

Tekst: HEBREEËN 1 vers 13-14.

En tot welke der engelen heeft Hij ooit gezegd: Zit aan Mijn Rechterhand, totdat Ik Uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten. Zijn zij niet allen gediensdige geesten, die tot dienst uitgezonden worden, om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen?

Hoe hartverheffend, hoe troostrijk, hoe geheel in overeenstemming met de bevinding van alle oprechten is de prediking, welke Paulus ons in het twaalfde vers van ons hoofdstuk uit de 102de Psalm houdt! O, al die schone hemelen, in welke wij niet God zoeken, niet Christus, niet de gerechtigheid, niet de waarachtige heiliging en reiniging, maar onszelf, maar engelen, heiligen, werken en een zaligheid naar onze wil en naar onze begeerte: hoe verouderen zij als een kleed, hoe rolt de Heere ze ineen als een gewaad! Zij vergaan en zijn vergaan, zoals eenmaal de zichtbare hemelen met de aarde vergaan zullen, naar het woord van Petrus (2 Petrus 3:7): "De hemelen, die nu zijn, en de aarde zijn door hetzelfde woord als een schat weggelegd en worden ten vure bewaard tegen de dag des oordeels en der verderving der goddeloze mensen." De hemelen van de Tabernakel, de hemelen van een Salomonische Tempel, de hemelen van het "doe dat" bezorgen de mens geen rust; veelmeer roepen zij een ieder toe: in ons is het niet te vinden, wat de leegte en leemte des harten wegnemen kan; de genezende plant, die uw dood wegneemt, groeit hier niet; wij kunnen met de ellendige niet meegevoelen en de verbrijzelde geest niet genezen! Hoe waar wordt het, wat de Heere tot al Zijn uitverkorenen zegt: "*Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen.*" Maar Hij, Die ons het eerst gekend, het eerst liefgehad heeft, Hij is staande gebleven, waar alles wankelde, alles wegviel; en gelijk Hij ook eenmaal als de Laatste staan zal over ons stof, zo is Hij de ganse lange weg, welke wij reeds door de woestijn hebben afgelegd, staande gebleven, om ons uit te helpen, zo dikwijls wij in onze ellende en droefenis, in onze jammer en nood aan zijn voeten lagen en om heil, om troost, om ontferming schreeuwden. Hoe menigmaal wij ook kwade gedachten van Hem gekoesterd hebben, Hij is steeds Dezelfde; getrouw bij al onze ontrouw, heeft Hij Zichzelf daarin niet kunnen verloochenen, dat al zijn doen is geweest, gelijk zijn Naam is. Als een onbedrieglijk rijke en machtige Borg des verbonds, als een onvermoeide Voorspraak en trouw Bezorger van al onze aangelegenheden heeft Hij Zich tot op deze ure aan Zijn volk betoond. In elke nood, angst en kommer hebben wij Hem steeds Dezelfde bevonden. Hij heeft ons nooit iets verweten; steeds was Hij dezelfde goede, rechtvaardige, voorkomende, vriendelijke Heiland, steeds de barmhartige Hogepriester. Hadden wij geen wijsheid: Hij wilde onze wijsheid zijn; hadden wij geen gerechtigheid, geen sterkte: wij hebben die steeds in Hem gevonden. zijn bloed heeft ons tot op heden gereinigd van al onze zonden; ook was Zijn hand nooit verkort, om ons te helpen. Hoe menigmaal gingen wij door het dal der schaduwen des doods, en hoe heeft Hij ons in dat dal bewezen, dat zijn jaren nooit ophouden, dat Hij waarlijk de Bron, de Bezitter en Uitdeler van eeuwig leven is, en daarom ook bij zo'n eeuwig leven weet te bewaren wie op Hem hun vertrouwen stellen. Zo hebben wij, die Zijn Naam aanroepen, het in elk opzicht ervaren, dat alles wat in Jezus waarheid is, machtiger is dan al het tegenstrijdige; dat wij waarlijk aan onze Heere een grote God en Verlosser hebben, en wij daarom onze welvaart en onze zaligheid toch volstrekt

nergens elders, niet bij engelen of heiligen, niet in een eigenwillige hemelse wandel moeten zoeken; maar, gelijk wij niets anders zijn dan mensen, zo moeten wij ook mensen blijven, die evenwel hun welvaart en zaligheid alleen bij de Middelaar Gods en der mensen, bij de mens Christus Jezus, als onze van God verordenden Heere en Heiland kunnen vinden. Op zodanigen troost der ervaring, door de Apostel met allerlei uitspraken der profetische Schrift bekrachtigd, *willen wij in deze morgen de sluitsteen leggen*, opdat van alle kanten ons hart bevestigd zij geworden in de genade en in het geloof aan de enige Naam, die onder de hemel de mensen gegeven is, dat wij door deze in waarheid zalig zijn.

Nog eenmaal wil ik het u zeggen, dat zij, die Christus met een waarachtig geloof aanhangen, in Hem alles hebben, wat tot hun heil en tot hun zaligheid nodig is. Ik predik het u met de grootste blijdschap: *De zaligheid is in geen anderen!* Elke beschroomde ziel mag in de handen klappen en bij het horen van deze woorden luidkeels juichen: "Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn? De kroon, gekocht met Gods bloed, kan mij niet ontgaan; wij zijn van de overwinning zeker! Niets kan ons scheiden van de liefde Gods, welke in Christus Jezus is!" De voorgelezen woorden waren immers voor de Hebreeën volkomen geschikt, om hen over alles heen te zetten. Zodanige woorden zijn het ook voor ons. En het is een machtig bewijs van de liefde Gods, dat Hij door zijn gezanten ons zulke woorden laat toebrengen, waardoor elke aarzeling, om zich geheel op de Heere te verlaten en tot Hem alleen de toevlucht te nemen, wordt uit de weg geruimd.

Hier hebben wij de uitspraak des Heeren tot onze Heere, tot onze door Hem verhoogde Middelaar, volgens welke al Zijn vijanden onder Zijn voeten worden gelegd, en Zijn voet zo op de nek van zijn vijanden gezet wordt, dat hun neerlaag zijn rust verhoogt, niet anders dan zoals een voetbank onder de voeten iemand het zitten des te gemakkelijker maakt. Volgens deze uitspraak wordt Hij dus geproclameerd als Medegenoot des Rijks, der kracht, der oneindige macht, majesteit en heerlijkheid Gods. Deze uitspraak ontleent de Apostel aan de 110de Psalm, en terwijl hij deze majesteit van de verhoogden Middelaar beschouwt en daarvan overtuigd is, dat Christus het Koninkrijk en de heerlijkheid van de Vader ontvangen heeft, ten gunste van allen, die in Hem geloven ten eeuwige leven, wordt hij ook daarvan gewis, dat alle vijanden van dit Rijk door God Zelf aan Zijn Christus worden onderdanig genaakt. Hier gaat de 45ste en de 102de Psalm op in de 110de. Al wat er in de hemel gebeurt, geschiedt en is geschied tot heil en tot zaligheid der uitverkorenen. Al de troongeesten buigen neer voor de Troon des Lams; duivel, dood, zonde, hel en wereld worden onder de voeten gelegd van het Lam; zulks geschiedt van de Heere. De Gemeente is in haar Middelaar verhoogd tot koningen, heren, heersers en machthebbers des Lams; en de tronen, de heerlijkheden, heerschappijen en machten in de hemel zijn bestemd geworden, om als zodanigen de verlostte Gemeente, de strijdende Kerk op aarde, te dienen, en worden daartoe van de Troon des Lams uitgezonden. Hij, Die hier spreekt, is Jehovah de HEERE, is God, uit Wie en door Wie en tot Wie alle dingen zijn, God de Vader, Die naar de eeuwige raad Zijns willens, tot prijs der heerlijkheid van Zijn genade, ons, die geheel van Hem vervreemd waren, wederom aangenaam gemaakt heeft in Zijn geliefde Zoon, ons uitverkoren heeft in Hem, voor de grondlegging der wereld, om heilig en onberispelijk te zijn voor Hem in onze hereniging met Hem in Christus; in welke Hij ons ook verordineerd heeft tot Zijn kinderen om Zijn enig, heilig Kind, en heeft ons in deze Zoon volkomen verlossing laten deelachtig worden door Diens bloed naar de rijkdom van zijn genade. Zodanige Vader, Die in de volheid des tijds Zijn Zoon voor ons allen overgaf om van onze zonden wil, maar Hem ook opwekte om van onze gerechtigheid wil, heeft in Zijn opwekking voor zijn Gemeente een kracht des welbehagens gelegd, welke Hij aan Zijn Gezalfde tot ons heil en onze zaligheid, tot onze levendmaking, rechtvaardiging, heiliging en volkomen verlossing ook handhaaft. Gelijk Hij Zijn Christus en Diens Gemeente met sieraad bekleed heeft, zo moet het Hem en ook haar voorspoedig gaan in zo'n heerlijkheid.

Hij, tot wie hier gesproken wordt, is onze Heere, Die ons Gode gekocht heeft met Zijn bloed uit alle geslachten, volken en tongen, Die ons Zich verkregen heeft tot een volk Zijns eigendoms; Hij is onze Koning, Die ons van Israëls God gegeven is, onze Beschutting en Bescherming, onze Gerechtigheid en ons

Leven; Hij is Degene, Die uit de hoge hemel kwam en in de schoot der van God begenadigde, reine maagd heeft gelegen, Hij is zo ons vlees en bloed volkomen deelachtig geworden. Als een in-het-vlees-Gekomene deed Hij de wil van God, maakte door zijn kennis ons rechtvaardig, verlost ons door zijn dood van dien, die het geweld des doods had, en bracht ons weer tot God, toen Hij als onze Borg voor ons intrad, met zijn bloed in het heiligdom inging en een eeuwige verzoening teweegbracht. Hij is onze Heere, de Heere uit de hemel, de tweede Adam, Die ons in Zich opnam, en als zodanig gedood werd in het vlees, opdat Hij, levend gemaakt in de Geest, ook ons met Zich in de Geest voor eeuwig levend zou hebben. Hij is onze verhoogde Middelaar en de Uitvoerder van het verbond ener eeuwige genade. Deze heeft van de Vader een Koninkrijk ontvangen, het Rijk der genade en der gerechtigheid, om de armen en ellendigen, die tot Hem roepen, te richten en te helpen, opdat hun zielen verlost mogen zijn van toorn en verdoeming, van zonde en schuld, van vloek en straf, van dood en hel; ook verlost mogen zijn uit elke nood en van alle list en bedrog van al hun doodvijanden.

Deze schaamt Zich niet ons "broeders" te heten Hij heeft Zich met ons onafscheidelijk verbonden; wat Hij heeft, zullen wij ook hebben; wij zullen met Hem het Koninkrijk hebben, met Hem heersen, eeuwig door Hem voor Zijn God en de Vader leven en bloeien, zullen koningen zijn en priesters; Zijn God zal onze God zijn, Zijn Vader onze Vader, Zijn gerechtigheid onze gerechtigheid, Zijn blijdschap onze blijdschap, Zijn zaligheid in het paradijs Zijns Gods is onze zaligheid, en dat voor eeuwig. In onze plaats heeft Hij zonde, schuld en straf gedragen, en Hij blijft onze Plaatsbekleder. Om onzenwil zal Hij de dood een gif, der hel een pestilentie zijn. Zijn Koninkrijk is echter een wonderbaar rijk; het lijkt op een groot zieken- en armenhuis, op een lazaret, op een was- en badhuis; zijn ambt schijnt meer dat van een geneesheer, dan van een koning te zijn. Allen, die onder zijn scepter leven, al zijn onderdanen zijn, in zichzelf beschouwd, wel de aller ellendigsten; zij zijn arme, zwakke, gebrekkige lieden, een uitvaagsel der wereld, en Hij heeft met hen niet anders dan moeite, en draagt de last en de zorg voor al deze onderdanen alléén, zodat niemand Hem helpt. zijn Rechterhand helpt Hem, en zijn bloed helpt ons. Hij maakt gezond met menigerlei genade en bedekt met liefde. Zo regeert Hij. Hij leert zijn onderdanen één lied zingen, en dit lied is: wel zwak in hun mond; maar als het weerklinkt, dan wordt het tot een machtige donder, tot een alles verpletterende hagelslag; het verheft zich en wordt tot een stormwind, die alle hoge bomen velt en alle paleizen en sterke muren omverwerpt.

Zo'n regering heeft vijanden zonder getal. Deze vijanden beven van woede, dat zij verworpen worden door zo'n goede Koning, Wie zij de gerechtigheid en de eer moeten laten, dat Hij Zich uit rebellen, uit kwaaddoeners, uit hoeren en tollenaars, uit zulken, die in grote en zware overtredingen geweest zijn, een uitverkoren volk maakt, een koninklijk volk, dat met Hem op Zijn wagen rijdt en met Hem dronken wordt van de goederen Zijns Huizes, en gevoed wordt met wijn, most en merg, terwijl zij ledig moeten uitgaan en met al hun vermeende gerechtigheid door Hem verdoemd worden. Hoe graag zouden zij zo'n Koninkrijk verwoesten, en hoe menigmaal ziet het er uit, als hadden zij het verwoest; het ziet er vaak uit, als kwam er van het scheepke, waarin Christus met de Zijnen de woedende golven der hel en der wereld doorklieft, niets terecht! Nochtans is er geen gevaar voor, ofschoon het ook in gevaar is. Het heeft de Vader van eeuwigheid zo behaagd, dat het Koninkrijk van Christus zou bestaan uit Christus en het honderdste verdwaalde en verlorene schaap; en de schatten van dit Rijk uit de verloren penning, welke niemand kon terugvinden. Het moest een Rijk van menigvuldige genade zijn, en al de onderdanen van dit Rijk louter wondertekenen en meesterstukken der *genade*, opdat het alleen genade ware, en het met de roem, de kracht, de wil en de gerechtigheid van alle vlees een einde zou hebben. Het moest de wijzen en verstandigen verborgen blijven en alleen aan de kinderkens geopenbaard worden. Omdat dit het welbehagen geweest is voor Hem, zo zal Hij handhaven en handhaaft Hij het Rijk van zijn Christus, het Rijk van zodanig een genade. Hij handhaaft zijn Gezalfde, en nu, komt te hoop, alle u vijanden!

Zo spreekt de Heere tot onze Heere: *"Zit aan Mijn Rechterhand, totdat Ik uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten."*

Wat is Gods Rechterhand? Het is Zijn almachtige tegenwoordigheid en kracht, de kracht van Zijn majesteit, om de raad Zijns welbehagens tot onze zaligheid te hebben uitgevoerd, opdat het voornemen, om ons tot de gerechtigheid en eeuwige zaligheid te hebben gebracht, eeuwig vast blijve en voorspoedig voortga. Als Hij nu tot onze Heere zegt: "Zit aan Mijn Rechterhand", dan betekent dit met andere woorden: "Gij moet met Uw verkoren Bruid, met Uw Gemeente, die U liefgehad hebt, omdat Ik haar liefhad om haar te verlossen, in grote vrede en ongestoorde rust wonen; aan alle instrument, dat tegen U en de Uwen bereid wordt, zal het niet gelukken; geen vijand van Uw Koninkrijk zal vat hebben op U en de Uwen; laat Uzelf met de Uwen neerzinken op Mijn welbehagen, op het verbond des vredes, dat Ik met U gemaakt heb; leger U daar, dat zij de Troon, de legerstede van U en Uw Vrouw; bekleed U en de Uwen met Uw majesteit uit Mijn majesteit, met Uw kracht uit Mijn kracht, en deze majesteit en kracht houd ze aan Uw vijanden voor, opdat zij van U en de Uwen ver blijven; bezit Zelf met de Uwen Mijn eer en Mijn macht, opdat zij ook met U de vruchten genieten van hetgeen U hebt gewrocht; inmiddels zal Ik door Mijn voorzienigheid er voor zorgen, dat al de vijanden van Uw Koninkrijk U daartoe zullen moeten dienen, dat U des te gemakkelijker zit; zij zullen zich allen voor U krommen, allen hun halzen buigen onder uw heerschappij, en allen het moeten belijden, dat Ik U verhoogd heb met uw Sulamith tot een Heer over zonde, duivel, dood, nood, wereld, vlees en bloed, over alles, wat zich aan Uw Koninkrijk, dat Ik U gegeven heb, niet wil onderwerpen; en als Ik al uw vijanden, (de laatste vijand is de dood) tot een voetbank Uwer voeten zal gelegd hebben, dan is er geen vijand meer, ook geen strijd meer; dan zult Gij met al Uw leden de eeuwige eer en blijdschap in Mij genieten, en zal het onderscheid tussen Mijn gelukzaligheid en de ellende Mijner uitverkorenen, weswege de vijanden zo woeden, omdat Ik hen in u tot Mij genomen heb, geheel zijn weggenomen."

Ziet, dat is de klare zin der woorden. Zo heeft de Heere tot onze Heere gesproken. Was er ooit een engel, was er ooit een heilige, tot wie Hij zulke dingen gezegd heeft? Of zeide Hij ooit iets dergelijks tot een werk der gerechtigheid, dat wij gedaan hebben? Zo niet, waarom laat gij u dan door uw doodvijanden schrik aanjagen? Waarom grijpt u niet de genade? Waarom houdt gij u niet aan de genade? Waarom laat gij u altijd van uw Heiland wegtoveren? Waarom zoekt u heil en zaligheid, waar die niet te vinden zijn? Waarom bij degenen, die niet kunnen helpen? Is dan meer betrouwbaar, wat een mens een heilige, een engel zeggen mocht, dan dat, wat de Heere zegt? Ach, omdat wij zonden hebben, geloven wij onze trouwe Heiland niet, willen het met Hem niet wagen, durven het niet op Hem te laten aankomen; wij geloven zijn en onze vijanden meer, en laten ons op die wijze afhouden van onze enige Medicijnmeester en Helper in de nood!

Wanneer zullen velen van u zich eindelijk van hart daarover schamen, dat zij het zoeken, waar het niet is? Wanneer toch zullen zij moed vatten, om te geloven, alleen te geloven in de Naam van Jezus Christus? Is er gevaar bij het geloof? Gevaar, om het in het geloof te wagen? De Heere heeft het gezegd tot onze Heere: "Zit aan Mijn Rechterhand! Wat nood dan of duivel, dood en wereld, of zonde en een beschuldigend geweten er ons van willen afhouden? Doorgebroken door alle strikken en banden, doorgebroken op zo'n woord! Wat is uw belijdenis? Deze is het, deze blijve het: *"Hij zal mij met alle uitverkorenen tot Zich nemen in zijn heerlijkheid, en alle zijn en mijn vijanden in de eeuwige verdoemenis werpen."* Zal Hij dat ook doen? Hij zal doen de wil des Vaders, en dit is de wil des Vaders: dat Hij Zijn volk uit Egypte leidt door de woestijn en brengt in het beloofde land, en dat Hij aldaar eeuwig over hen Koning zij; dat in Zijn Koninkrijk der gerechtigheid en des vredes een ieder van zijn onderdanen wone onder zijnen wijnstok en vijgenboom, en geen vijand onverwonnen blijve!

Welk een woord van troost voor de Hebreeën! Zij hadden het Woord aangenomen met blijdschap in de Heilige Geest. Maar wat verdrukkingen hadden zij niet te lijden van hun vrienden en bloedverwanten! Welk een vijandschap was overal aangestookt tegen het geloof, en dat door zulken, van wie men verwachten mocht, dat zij wel, de eersten, het Woord met blijdschap zouden aannemen! Maar wie kan nog week worden in de verdrukkingen, als hij zulke woorden van vertroosting verneemt? Wie voelt zich niet

veelmeer gewaarschuwd, om toch de vijanden der Godzaligheid in generlei opzicht ter wil te zijn, terwijl hij het einde van deze vijanden ziet? en wie gevoelt zich niet gesterkt, om in lijdzaamheid te volharden bij de belijdenis van Jezus en te blijven in zijn woorden, al heeft hij ook op niets anders te wijzen, dan op dit woord, waaruit hij verneemt, welk een rust God de Vader aan zijn Christus en Diens volk bereid heeft?

Of waarom zou men zich door lichamelijke of geestelijke nood er toe laten brengen, om heilanden zich op te werpen, die niets vermogen, die alleen zouden kunnen doen wat de enige Heiland hun beveelt te verrichten? Waarom zoekt men bij de dienaar hetgeen de Heere alleen geven kan? Dat ieder gelovige toch vatte de heerlijkheid, waartoe hij geroepen en gekomen is! Weliswaar lopen wij geen gevaar, dat wij de engelen zullen aanroepen, zoals de Hebreeën dat deden; maar de hand in de boezem: dan zal een ieder toestemmen, dat hij nog onverstandiger is dan de Hebreeën, dewijl hij zijn weg inricht naar de wil van machteloze mensen, van deze zijn heil verwacht, en zich zo door hen laat in de war brengen en leert knoeien in de dingen van zijn zaligheid.

Laat ons daarbij echter acht geven op deze Apostolische troost: dat God de Vader niet alleen Zijn Christus en Diens Gemeente handhaven zal in rust, gerechtigheid en vrede, en door zijn voorzienigheid alle vijanden met al hun aanslagen en listen daartoe zal dienstbaar maken, dat onze Koning in des te grotere vrede op Zijn troon zitte en in Zijn eer verhoogd worde, totdat er geen vijand meer zal zijn, maar dat Hij ook alle tronen, heerschappijen en machten in de hemel aan zijn Christus gegeven heeft, om voor zijn arme Bruid hierbeneden geduriglijk tot een wacht te wezen. Daarom komt hier deze treffende vraag uit de pen van de Apostel: *"Zijn zij niet allen gediensstige geesten, die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen?"*

Hij, de getrouwe Hogepriester, Die tot de Vader bidt: "Ik bid niet, dat u hen uit de wereld wegneemt, maar dat u hen bewaart van de boze"; Hij, Die gezegd heeft: "Zij zijn niet van de wereld"; Hij, Die zijn verlangen uitsprak: "Vader, Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt", Hij wil de zaligheid van zijn volk, de verlossing van Zijn volk uit zo veel en zo grote gevaren, waarin hun eigen vlees en bloed, waarin de duivel, de zonde, de wereld, de nood en de dood hen brengen. Zij moeten uit al deze gevaren verlost zijn. Zij moeten de zaligheid beërven, de zaligheid, zoals Hij die voor hen bereid heeft. Zij moeten doorkomen hebben door deze wereld, door allen nood en door de zonde heen; en moeten eindelijk uit alle verdrukking, uit tegenheden en droefenissen gered, van alle kwaad verlost zijn. Zij moeten ruimte hebben voor hun voet; de snoeren moeten hun in liefelijke plaatsen gevallen zijn. Al hun tranen zullen van hun ogen afgewist worden; zij zullen de dood niet zien. Men zal geen reuk des vuurs aan hen kunnen rieken; zij zullen bij de Heere verzadiging vinden eeuwiglijk en altoos. Zo staat de zaak voor de Troon; en Hij, Die ons van moederslijf gekend en verkoren heeft, en ons een kroon verworven heeft met zijn bloed, Hij zal niet dulden, dat één dier hoofden aan Hem worde ontfrofd, op welke Hij Zich voorgenomen heeft deze kroon te zetten.

Volk des Heeren! Zaligheid zullen wij beërven! Dit staat bij God vast, zo luidt de raad Zijns welbehagens. Er is voor ons verlossing uit elke nood. Erkent uw roeping! Wij zijn meer dan engelen, wij zijn meer verhoogd en zitten hoger, dan alle heerschappijen, geweldhebbers en machten in de hemel. Deze zijn onze Dien a r en geworden, en wij hebben het recht om hen te oordelen, indien zij ons niet goed hebben gediend (1 Kor. 6: 3). Gediensstige geesten zijn zij, tot dienst uitgezonden om onzen wil. En wij hebben hier de ganse Heilige Schrift voor ons, om dit te bewijzen. Wie denkt niet aan Jakob, toen hij met een staf over de Jordaan ging en te Bethel een steen tot hoofdpeluw had? Of toen Laban hem achtervolgde, of Ezau hem tegemoet trok? Wie denkt niet aan de drie mannen in de vurige oven? Wie niet aan Petrus, toen hij in de gevangenis lag? Wie niet inzonderheid daaraan, hoe engelen de onreine Jozua de onreine klederen uittrokken, hem de reinen hoed opzetten en wisselklederen aandedden? Wij hebben hier nog meer. Wij hebben allerlei uit eigen ervaring, van onze vroegste jeugd af, te verhalen, hoe de Heere zijn engelen tot

onze dienst heeft uitgezonden. Zo hebben zij de een uit het vuur geholpen, de ander uit het water en over het ijs; zo brachten zij aan de énen in zijn ziekte een fles versterkenden wijn; aan de ander een mand met allerlei spijs; weer anderen brachten zij een zak tabak; anderen weer wezen zij een bron aan; anderen een echtgenote; de een lieten zij vinden een pen, om te schrijven, de ander een naald of een spijker, waaraan zij behoefte hadden; de ander meer dan eens een stuk geld, of een kaars om de donkere woning te verlichten; de een brachten zij een kledingstuk, de ander schoven zij een brief vol van machtigen troost toe na de ontvangst van een diep ter neerslaanden; o, waar zou ik beginnen, waar eindigen?

Maar dit wil ik boven alles van hen doen uitkomen, dat zij zich de arme zondaar niet schamen, dat zij een buitengemeen geduld hebben met onze zwakheid en hulpbehoevendheid, en dat zij hij ons menige dienst verrichten, die hun tot een vernedering zou strekken, indien zij gewoon waren over hun plicht te redeneren, zoals wij doen. Voor hen is echter alles, waartoe zij geroepen worden, vreugde en hemel. En daar ligt nu de arme mens in zijn bloed, in de uitersten zielsnood, velerhande vertwijfeling nabij, alles is hem beneveld; zijn vijanden zijn meer dan de haar zijns hoofds; zijn hart heeft hem verlaten; hij doet, hetgeen hij haat, en doet niet, hetgeen hij wil; en de engelen, de heilige engelen, die geen zonde kunnen zien noch verdragen, zij verlaten nochtans die armen mens niet, maar waar nu dood, zonde en smart hem het hart willen breken, en de een steen van ontzettende nood na de anderen op het arme hart komt aanrollen en de ziel wil dooddrukken, daar fluisteren zij hem iets in het oor een enkel woordje slechts en Gethsémané, ja, de hel is herschapen in een paradijs. Zo lezen zij aan het zuchtende schepsel Gods uit het Boek des levens gedurig voor, en tonen aan het oog, dat zich blind geschreid heeft, gouden letters, doorzichtig als kristal, en men leest de eeuwige verlossing in het hart van een genadig Vader, en de weerkaatsing daarvan verlicht voor eeuwig het verslagene hart. En waar heeft zich ooit een gapende afgrond vertoond, waarvoor men des avonds wenend bleef liggen, niet wetende hoe daarover heen te komen, en waarover zij niet heendroegen het kind Gods, toen het van verdriet en treurigheid was ingeslapen?

Ik heb betuigd en betuig het nogmaals: in g e e n e n a n d e r is heil, is zaligheid, dan in Christus Jezus, de Nazarener! Alleen Hij is onze grote God en Verlosser! Wie in Hem gelooft, die ziet de heerlijkheid Gods, en wie de Zoon liefheeft en in Zijn woorden blijft, de Vader zal hem liefhebben; ja, zelfs uit de synagogen des satans zullen er komen en hem te voet vallen, bekennde: "God heeft u liefgehad." Alle vijanden en alle vijandschap kunnen slechts ons heil verhogen, onze zaligheid bevorderen. Daarom, bij het geloof in de naam van Jezus volstandig gebleven, en geen heil, geen zaligheid ergens elders gezocht! Wij hebben genoeg aan het geloof, genoeg aan het Woord. De ganse hemel met al zijn macht en heerlijkheid staat ons ten dienste, als wij volharden bij het Woord, als wij wandelen naar de Geest en daarin volharden, als wij niet wandelen naar het vlees. Door velerlei verdrukking, door gebaande en ongebaande wegen moet het heen. Maar welk een liefde is de liefde Gods, hoe genadig is zijn genade, en welk een vorstelijk, machtig geleide hebben wij op de weg. Daarom gij, die niet wilt, dat Jezus Koning over u zij, het zal u niet gelukken; u zult nochtans uw hals onder Zijn koninklijke voeten moeten krommen; daarom kust Hem, eer het te laat is! De Bruid van Christus heeft een getrouw Vader in de hemelen, Die het Koninkrijk Zijns Gezalfden handhaaft.

U echter, die van verre staat, treedt toe tot de wateren des levens, die uit de Troon des Lams voortkomen, en verschrikt niet voor het heil, dat tegen u optrekt! en gij, arme Lazarus, stoor u niet aan de onbarmhartigheid der mensen, laat de honden uw zweren lekken, heb nog een weinig geduld! ... de engelen kennen u zoveel te beter, ... zie, daar worden zij uitgezonden, en u wordt door hen gedragen in Abrahams schoot! Daar ziet het er gans anders uit dan hier. AMEN

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 7 October 1849, 's voormiddags.